

[Justitsministeren.]

Med hensyn til rørledninger er det jo således, at der netop står i § 4, at der kan udstedes særlige regler vedrørende rørledninger. I og for sig ville jeg mene, at hvis der ikke var særlige regler, ville de være omfattet af dansk ret.

Hr. Ib Thyregod rejste det spørgsmål, hvorvidt det var rimeligt, at de andre stater inden for det europæiske fællesmarked kunne etablere sig på Grønland, og der blev fra hr. Morten Langes side spurgt om, hvordan forholdet er med hensyn til udnyttelse af kontinentalsoklen for andre lande, der er medlemmer af fællesmarkedet. Jeg kan sige, at der i øjeblikket i fællesmarkedet foregår drøftelser vedrørende forholdet med hensyn til kontinentalsoklen, så jeg er ikke i stand til her at sige noget bestemt om, hvad det virkelige forhold kommer til at blive på dette område.

Hr. Sigsgaard nævnte de overenskomster, der er indgået. Jeg kan kun sige, at de steder, hvor der er sluttet overenskomster, er vi nødt til at respektere dem. Det er vel også et stort spørgsmål, om det i virkeligheden ville kunne betale sig for den danske stat selv at overtage dette. Vi ved jo, at det er ting, der skal investeres overordentlig meget i, og at det er såre usikkert, om der kommer noget udbytte, og kommer der udbytte, er det såre usikkert, hvor stort dette udbytte bliver. Det er vel nok ting, der er så tvivlsomme, hvor gevinsten er så tvivlsom, at det måske er mindre rimeligt, at stater begiver sig ind i det.

Det var det samme problem, hr. Knud Hertling var inde på. I øvrigt spurgte hr. Knud Hertling om, hvordan det lå med straf for overtrædelse af loven, hvis overtrædelsen blev begået på Grønland. Det er jeg ikke i stand til at sige andet om, end at der står i lovforslaget, at overtrædelse straffes med bøde og hæfte, og det er vel nogenlunde svarende til, hvad der kan ske i Grønland; men det er i øvrigt et spørgsmål, som jeg gerne vil overveje.

Jeg siger endnu en gang tak for den villige modtagelse, lovforslaget har fået.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af overenskomst mellem kongeriget Danmark og Forbundsrepublikken Tyskland om afgrænsning af den kontinentale sokkel under Nordsøen undertegnet i København den 28. januar 1971.

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XXI) findes i tillæg A. sp. 0000, fremsættelsen i tidenden sp. 3727).

Forslaget sattes til forhandling.

K. Axel Nielsen: Forhistorien for den traktat, som her er til behandling til ratifikation, er jo velkendt. I modsætning til Norge og England ville Vesttyskland ikke anerkende ligeafstandsprincippet, og da domstolen i Haag frifandt Tyskland for Danmarks og Hollands påstand om at lægge dette princip til grund for grænsedragningen, har der været ført tresidige forhandlinger, der heldigvis nu er afsluttet med et forlig, som alt taget i betragtning er acceptabelt. Det er dette forlig, som er nedfældet i traktaten.

Jeg kan på mit partis vegne anbefale, at traktaten ratificeres, men jeg ønsker også dette forslag til behandling i det udvalg, som vi netop har vedtaget at nedsætte om den forrige sag på dagsordenen.

Bøgholm: Det var naturligt for den danske regering, at man ville søge gennem forhandlinger med Tyskland at opnå det bedst mulige resultat af Haagdommen. Det lå jo sådan, at en del af det olieudvindingsområde, man regnede for at være mest givtigt, var en del af det område, der skulle afgives til tysk suverænitet. Derigennem kom ministeriet ind i de forhandlinger med Tyskland, der nu er afsluttet, og jeg tror, at vi har lov til at sige til ministeren, at der er nået, hvad der kunne

[Bøgholm.]

nås, og at det resultat, ministeren i dag forelægger for folketinget, er et efter omstændighederne tilfredsstillende resultat.

Det er jo sådan, at der fra tysk side er lovet os, at dér, hvor vi havde givet en koncession ud fra den tanke, at det var et dansk suverænitetssområde, vil man fra tysk side give en tilsvarende koncession. Det vil naturligvis blive en koncession, givet i henhold til tysk ret, og anderledes kan det ikke være. Men som sagt, jeg tror ikke, man kunne nå mere, og jeg kan på mit partis vegne sige, at vi ser velvilligt på traktaten og er rede til ratifikation.

Ib Thyregod: Det er altid glædeligt at se, at stater kan løse deres internationale stridigheder ved domstolshjælp og uden voldsanvendelse. Her er Haagerdomstolen jo et eksempel på en domstol, som har fungeret i en række år og har behandlet internationale stridigheder inden for en række folkeretlige områder; Danmark har jo også en gang tidligere fået behandlet en sag ved Haagerdomstolen, nemlig sagen mellem Danmark og Norge vedrørende Østgrønland.

Den foreliggende sag har jo, som det her er omtalt, har haft stor økonomisk betydning; det er spørgsmålet om kontinentalsoklen, dens udstrækning set i forhold til Holland og Tyskland. Det, der var spørgsmålet under sagen, var, om det, som var fastslået ved en konvention, som ikke var ratificeret af Tyskland, også var udtryk for gældende folkeret og således bandt Tyskland, uanset at man altså ikke havde ratificeret denne konvention. Haagerdomstolen antog, at dette ikke var tilfældet, og opfordrede parterne til at føre forligsforhandlinger på grundlag af en række principper, som blev fastslået i domstolens kendelse.

Når man på afstand har fulgt den sag, der her har været ført ved Haagerdomstolen vedrørende kontinentalsoklen, synes jeg, man må give udtryk for en beundring for det arbejde, som er udført fra dansk side

med henblik på at opnå det bedst mulige resultat, både fra udenrigsministeriets side ved den særlige delegation og den særlige afdeling, som beskæftigede sig med kontinentalforholdene, og af Danmarks advokat under sagen, højesteretssagfører Bent Jacobsen, som procederede sagen for Haagerdomstolen.

Nu er det sådan, at der efter denne tid har været ført forhandlinger, således som Haagerdomstolen opfordrede til det, mellem Danmark, Holland og Tyskland om fastlæggelse af kontinentalsoklen. Resultatet er der redegjort for i forslaget, og man kan også på kortet, som følger med forslaget, se, hvorledes resultatet er blevet; det er vigtigt, at de områder, hvor vi på grundlag af de boringer, som man har foretaget, mener at der er mulighed for olieforekomster, stadig er under Danmarks højhedsområde.

I det hele taget mener jeg, at det resultat, som er opnået ved disse forligsforhandlinger, er yderst tilfredsstillende for Danmark, og at man efter afgørelsen må være tilfreds med, at det på denne måde er lykkedes at skabe et så stort område som den nuværende kontinentalsokkel.

Hermed er spørgsmålet altså løst i forholdet Holland, Tyskland og Danmark. Tilbage står de nordiske lande indbyrdes, og der er selvfølgelig også andre tvivls spørgsmål, som står tilbage, ikke i forholdet mellem Danmark, Tyskland og Holland, men andre problemer, bl. a. problemerne i forbindelse med øer, og hvorledes soklen her skal beregnes. Der bliver altså stadig forhandlinger, som står tilbage for udenrigsministeriet, men jeg mener, som det er blevet sagt fra anden side, at det resultat, der her er opnået, er så godt, at vi fra folketingets side kan give tilslutning til det og takke udenrigsministeren på ministeriets vegne for den indsats, som her er gjort.

Amtøft: Jeg skal ikke gøre ret mange bemærkninger. Forslaget til folketingsbeslutning går jo som allerede nævnt ud på, at folketinget konfirmerer den aftale, der

[Amtoff.]

er truffet mellem Danmark, Holland og Vesttyskland om delingen af den sydøstlige del af Nordsøen.

Der kunne siges meget om betydningen af aftalen, bl. a. at vi med denne aftale nu har mulighed for at udnytte de naturrigdomme, som vi forventer findes i undergrunden under Nordsøen. Jeg skal blot glæde mig over, at det er lykkedes i fuld forståelse og fredelighed at gennemføre en international aftale med så stor rækkevidde.

Morten Lange: Den konvention, som foreligger her i dag, hviler jo, som det er sagt flere gange, på den kendelse, som Haagdomstolen afsagde; og hvor man opfordrede til en forhandling imellem Tyskland, Danmark og Holland.

Denne kendelse fra Haagdomstolens side kan jo nok give anledning til ganske alvorlig bekymring. Jeg skal ikke sige noget ondt om de danske procedurer, jeg går ud fra, de har gjort det godt og tappert, men det forekommer mig, at Haagdomstolen i virkeligheden har knæsat et princip, som er dybt umoralsk. Man har, så vidt jeg har forstået det, konstateret, at en nation, som ikke har underskrevet en konvention, ikke kan være bundet af den, selv om den efter andre betragtninger kunne være god folkeret. Det er muligt, denne sætning skal friseres en lille bitte smule mere for at være det nøjagtige udtryk for, hvad Haagdomstolen var kommet til, men jeg for mit vedkommende er ikke i tvivl om, at det, som man var nået frem til i den internationale konvention, som Tyskland ikke havde tiltrådt, det var det hæderligste forsøg, man kunne gøre på at kodificere folkeretten, og i og med at Haagdomstolen falder fra det synspunkt, har Haagdomstolen for al fremtid rettet en smuk opfordring til landene: lad være med at ratificere konventioner, hvis I tror, I kan tjene lidt på at lade være.

Dette er at indføre umoralen i folkeretten. Jeg vil især mene, at Haagdomstolen dér har rettet en henvendelse til de store lande, som jo vil have væsentlig større chancer for ved påfølgende forhandlinger og på anden måde at få fordele frem.

Haagdomstolen har jo fra tid til anden afsagt en række kendelser; jeg skal ikke

komme tilbage til Østgrønlandskendelsen, som jo var til vor fordel. Andre tvistigheder imellem små nationer er jeg heller ikke i tvivl om at denne udmærkede domstol kan klare, men det bliver straks mere tvivlsomt, når de store kommer ind. Og det forekommer mig altså ganske kort konkluderet, at Haagdomstolen ved sin kendelse har opfordret de store nationer til ikke at ratificere konventioner, hvis de mener, de kan få fordel af at lade være. Det er en ubehagelig konstatering, og det er altså på denne baggrund, vore forhandlere så endnu en gang er gået til bordet og har set, om man kunne sikre sig nogle af de områder, som man havde stukket en eller anden sonde ned i med et mere eller mindre brugbart resultat.

Igen har man altså haft den vanskelige opgave at forhandle med en stor partner. I udvalget må vi jo endnu en gang se nøjere på resultatet, og jeg mener faktisk, at selve det grundlag, Haagdomstolen har givet, er en opfordring til Danmark om ikke at ratificere konventionen, dog med den bekymrende efterskrift, at det er muligt, at den slags korrekte fortolkninger af Haagdomstolens dom kun gælder for de store nationer.

Jeg mener faktisk, vi må overveje denne sag nøje i udvalget, og jeg skal for nærværende blot nøjes med at bekymres over den konklusion af Haagdomstolens kendelse, som jeg mener er så forfærdende nærliggende; den er aldeles ikke betryggende for folkeretten på nogen som helst måde.

Jeg skal ikke yderligere komme ind på spørgsmålet hverken om olie eller om olieselskaber eller andre ting; der bliver anledning til i kommende stund at vende tilbage til de følger, som disse beslutninger, som jeg anser for at være muligt særdeles vigtige, vil få for Danmark og dets forsyning med kraftstof.

Sigsgaard: Hvad angår kendelsen og i det hele taget opdelingen af de områder, der er tale om, skal jeg ikke gøre bemærkninger, dels fordi jeg er ganske enig i de betragtninger, hr. Morten Lange gjorde gældende, dels fordi det, man kan sige her, vel nok ikke ændrer så forfærdelig meget ved det resultat, der nu foreligger.

Derimod har jeg hæftet mig ved en passus i ministerens fremsættelse, hvor han siger:

[Sigsgaard.]

„Endvidere har det været af betydning i videst muligt omfang at opretholde den danske bevillingshavers interesser i det område, der hidtil har været betragtet som dansk. Dette er sket gennem et tysk tilsagn om en koncessionstildeling til den danske bevillingshaver syd for den forudsete nye grænse i umiddelbar tilslutning til det lovede område, således som det fremgår af den førnævnte skitse.“

Det er jo et interessant eksempel på, at staten her ud fra den politik, der føres, får som en væsentlig opgave at varetage store private selskabers interesser.

Men det spørgsmål, der rejser sig, er jo, hvilke løfter A. P. Møller har fået i denne forbindelse, ud over hvad der kan fremgå af fremsættelsestalen og selve traktatudkastet, og hvad staten har fået for at varetage A. P. Møllers interesser på en så tilsyneladende smuk måde. Og endelig et tredje spørgsmål rejser sig: hvad tyskerne har forlangt og fået for at give denne indrømmelse til Danmark i afgrænsningsspørgsmålet. Jeg går ud fra som en given ting, at det har tyskerne ikke gjort ganske gratis. Jeg mener, at det i det hele taget ville være rimeligt, at vi allerede nu, og det vil altså sige under udvalgsarbejdet inden for de nærmeste uger, fik en redegørelse for hele problematikken omkring A. P. Møllersagen — det er ikke den nuværende regering, der har indgået aftale med den nuværende koncessionshaver, men aftalen løber jo, men skal snart fornyes; det var rimeligt at få en klar oversigt over, hvordan vilkårene egentlig er i aftalen, hvordan den har fungeret, og ikke mindst hvilke planer regeringen har, når man skal til at forny aftaler.

Nu er så spørgsmålet afklaret om, hvilke områder der tilhører de forskellige stater. Nu forestår så kampen om, hvem der i staterne skal have fordel af olien. Som nævnt under behandlingen af den foregående sag er det altså olien og gassen, der er det store spørgsmål her, og det er meget tvivlsomt, om det bliver muligt for den danske befolkning at få den gavn af de forekomster, der måtte være, som der jo objektivt set er mulighed for, hvis folkettingen vil det. Jeg tror, at den kamp måske bliver mindre fredelig, end forhandlingerne mellem Tyskland, Holland og Danmark har været. For i de sidste

forhandlinger har man haft folkeretten at holde sig til, og den har man jo ikke, når det gælder spørgsmålet om fordelingen af gevinsten inden for landets grænser.

Så vidt jeg hidtil har kunnet forstå, men der er jo ikke kommet mange tilkendegivelser fra regeringens side, er regeringen indstillet på, at én eller måske nogle få store koncerner skal profitere af de naturrigdomme, der her er tale om, og dér mener vi altså i mit parti at det må være hele den danske befolkning. Jeg synes, det er rigtigt at rejse det spørgsmål allerede nu og få så mange oplysninger frem også om planerne, som det overhovedet er muligt, sådan at vi kan få en bred, offentlig debat om hele emnet.

I øvrigt er der jo grund til som under behandlingen af den foregående sag at understrege, at selv om lovtæksten stort set kan være i orden, som den står, er det administrationen, der betyder det meste, og dér er min tillid ud fra de erfaringer, vi har, nok noget begrænset. På Grønland ser man f. eks., at det reelt er de samme selskaber, der har alle koncessionerne, bare under forskellige navne.

Til slut skal jeg gøre en bemærkning om artikel 7, der forbavser mig noget. I den står der jo, at Land Berlin er omfattet af aftalen, medmindre Forbundsrepublikkens regering, jeg tror, det er inden 3 måneder, gør noget andet gældende. For mig at se betyder det, at Danmark om end meget indirekte anerkender, at Vesttyskland kan indgå traktater på Berlins vegne, at Berlin altså delvis er en del af Forbundsrepublikken, og da Berlin jo ikke kan have større interesse i Nordsøen, så vidt jeg kan skønne, kunne det se ud, som om artikel 7 er sat ind af politiske grunde. Jeg håber, at man også kan få lidt klaring på dette spørgsmål enten nu eller under udvalgsbehandlingen; sådan som det i øjeblikket ser ud, må VS tage afstand fra artikel 7.

Udenrigsministeren (Poul Hartling): Med lidt forskelligt ordvalg karakteriserede de ærede ordførere for socialdemokratiet, det konservative folkeparti, venstre og det radikale venstre dette forlig som acceptabelt eller resultatet som tilfredsstillende, og jeg takker for de venlige og anerkendende bemærkninger, der i den forbindelse blev

[Udenrigsministeren.]

rettet til udenrigsministeriet og udenrigsministeriets embedsmænd.

Det ærede medlem hr. Morten Lange fremsatte nogle betragtninger over det umoralske princip, som her var knæsat over for folkeretten på grund af Haag-domstolens kendelse, og mente, at hermed indførte man umoral i folkeretten. Jeg skal ikke gå ind i nogen dybtgående filosofisk betragtning af dette, men jeg tror, det er ganske klogt at holde fast, at folkeret og moral ikke har så forfærdelig meget med hinanden at gøre; de bestemmelser, som fastsættes i folkeretten, gælder efter retlige regler, og der kan ikke anføres moralske synspunkter om dem. Det kan vi så beklage, hvis vi ellers kan blive enige om, hvad moral er; men sådan som det nu er, er en stat berettiget til at hævde, at man ikke er forpligtet af det, man ikke har tiltrådt, og det kan nok ikke være anderledes.

Bemærkningerne om, hvordan det er at forhandle med en stor partner, er jeg enig i; sådan er det nu engang. Men disse forhandlinger er foregået i en god og venskabelig atmosfære, og jeg synes, jævnt hvad jeg sagde for et øjeblik siden, heller ikke, at resultatet er uacceptabelt.

Det ærede medlem sagde, han måtte forbeholde sig, at man måske ikke ville stemme for en ratifikation netop ud fra det samme synspunkt. Jeg vil blot lige gøre opmærksom på, at dette ikke er en konvention, men en overenskomst mellem to lande.

Endelig gjorde det ærede medlem hr. Sigsgaard nogle bemærkninger om udtrykket „den danske bevillingshavers interesser“ og prøvede åbenbart deri at indlægge, at den danske stat og det danske udenrigsministerium her skulle have kæmpet særlig for et firma eller en privatmands interesser. Det er klart, at i denne sammenhæng er den danske bevillingshavers interesser lig med de danske interesser, idet den danske stat har givet en bevilling til et bestemt firma eller en bestemt bevillingshaver, og så må de interesser, vi hævder dér, være de danske interesser. Det er også klart, at det vil være til fordel for Danmark, hvis det lykkes at udvinde noget olie eller gas, eller hvad det kan være, af det område, som nu er dansk.

Hr. Sigsgaard stillede 3 spørgsmål, som jeg skal undlade at karakterisere, nemlig:

hvilke løfter har A. P. Møller fået, eller hvad har staten fået af A. P. Møller, eller hvad har tyskerne forlangt eller fået? De kan alle tre besvares under ét med ordet: ingenting. Betingelserne, under hvilke den danske bevillingshaver arbejder, er ganske klart fremlagt i lov og kongelig resolution; der er ikke noget fordækt i det, der er ingen grund til at mistænkeliggøre det, og det må jeg afvise.

Endelig kan jeg om artikel 7 sige, som det fremgår af bemærkningerne, at den indeholdes i alle aftaler med Forbundsrepublikken; altså også i denne.

Jeg kan i øvrigt tilsige, at jeg naturligvis er rede til i et samråd i udvalget nøjere at gå i enkeltheder, hvis man måtte ønske det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til det udvalg, som tinget har besluttet at nedsætte angående forslag til lov om kontinentalsoklen. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Per Hækkerup, Poul Schlüter, Per Federspiel, Stinus og Gert Petersen har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til udenrigsministeren:

„Hvilke oplysninger kan udenrigsministeren give om den internationale situation?“

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 25. februar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål om fremme af forespørgsel til udenrigsministeren af Per Hækkerup m. fl.*

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om arbejderbeskyttelse i Grønland.